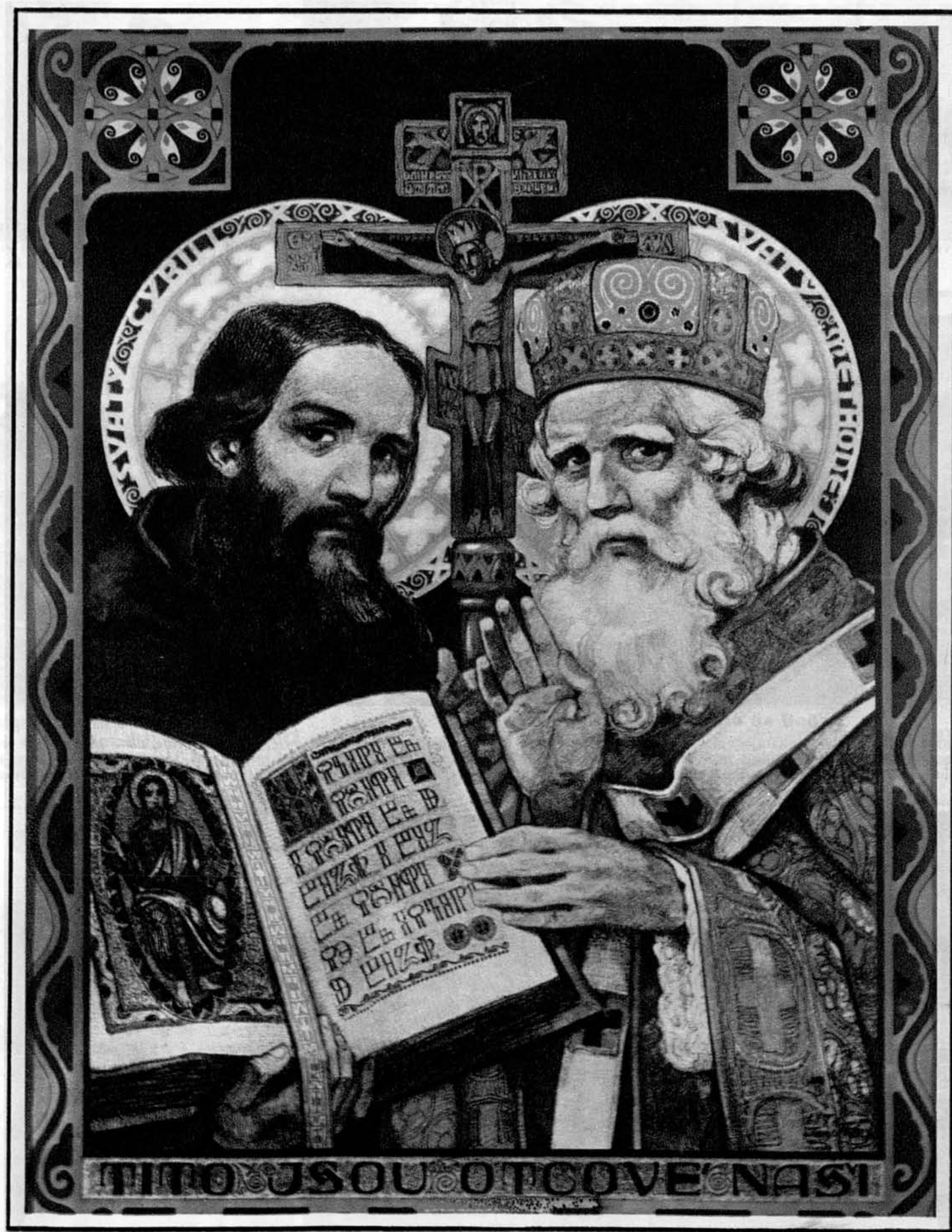


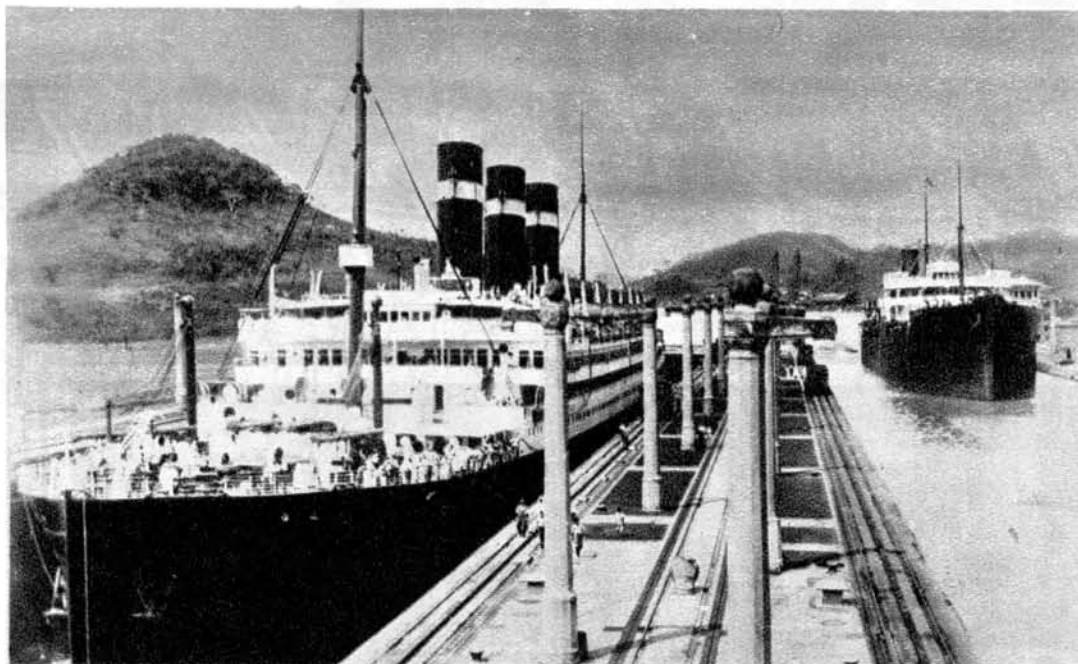
# Ilustrirani Slovenec

Leto III ♦ Tedenska priloga „Slovenca“ z dne 13. februarja 1927, številka 35 ♦ Številka 7



## Sveća brata Ciril in Metod.

Danes obhaja vsa Slovenija 1100 letnico rojstva sv. Cirila.



### **K deseflelnici otvoritve panamskega prekopa**

ki veže Atlantski ocean s Tihim oceanom in je ogromnega pomena za ameriško plovbo: Parniki ob znameniti zatvornici pri Balboi.



### **Hedviga Courths-Mahler**

tudi med našim ženstvom jako znana nemška pisateljica, ki obhaja 18. t. m. svojo 60 letnico.



### **Vzhod se oiresa angleškega jerojsiva!**

Sedanji veliki nemiri na Kitajskem so naperjeni v prvi vrsti proti Angliji, katero čakajo zato na vzhodu še velike težave in skrbi. Naša slika nam kaže odhod shanghajskega kora iz Portsmoutha pod poveljstvom generala Duncana na kitajsko bojišče.



### **Za sport navdušeni drž. poglavar.**

Predsednik republike Argentinije je pred kratkim osebno otvoril nogometno tekmo med argentinsko in urugvajsko reprezentanco.



### **K nemirom v nizozemski Indiji:**

V nizozemski Indiji stalno vre in Holandci skušajo zadušiti upore z vso krutostjo. Slika nam kaže ujete upornike, privezane k deblom, ki jih morajo prenašati za popravo mostu, katerega so poprej razrušili.



### **Iz Kemalove Turčije:**

Turška vlada je razpisala natečaj za nov državni grb; prvo nagrado je dobil zgorajšnji načrt, delo Namik Ismaila.

## Slovenski ministri v novi vladi



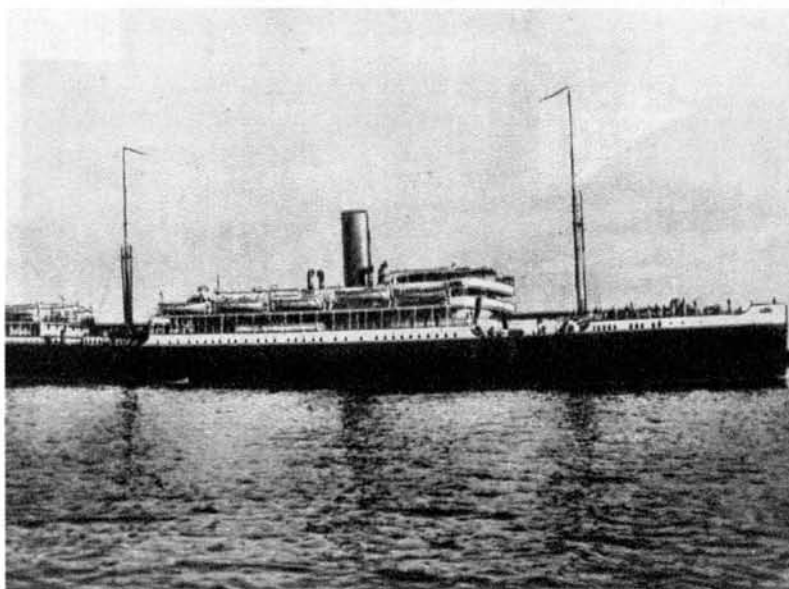
**Dr. Andr. Gosar**  
minister za socialno politiko.



**Dr. Fr. Kulovec**  
poljedelski minister.



**Ing. Dušan Serbec**  
minister za javna dela.



**Največji jugoslovanski parnik**  
last družbe »Vesna« na Sušaku, ki je bil pred kratkim dogotovljen  
v Nemčiji. Ima 12.000 ton in dobi baje ime »Beograd«.  
(Fot. Palian, Sušak.)

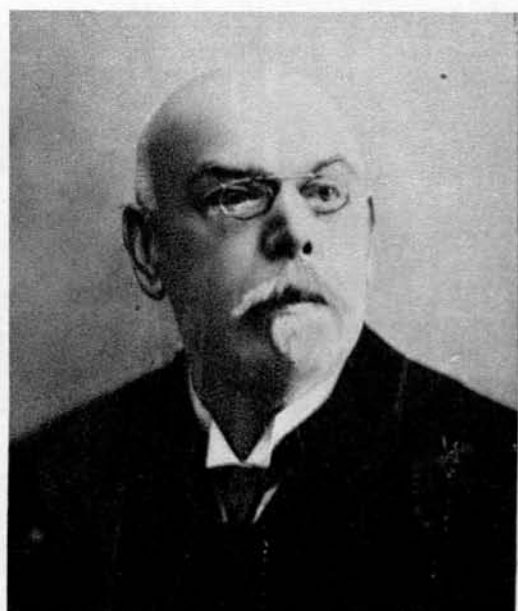


**S III. sejma za kožušovino v Ljubljani**  
(velesejem), ki se je vršil dne 24. januarja t. l.: partija bosenskih  
volkov.

## Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu



**Flerè Pavel**  
(\* 1883) pedagoški pisatelj in kritik.



**Funtek Anton**  
(\* 1862) pesnik in prevajalec.



**Fink Fran**  
(\* 1885) pedagoški pisatelj.

## Zima na našem Pošorju



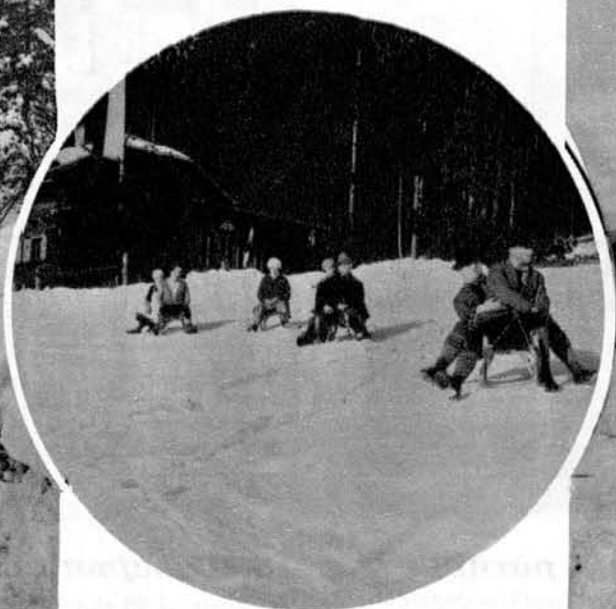
**Smučarji in sankarji pod Marib. kočo.**



**Ruška koča v snegu.**



**Na sankališču profi Rušam.**



**Hajdi v dolino!**



**Smučarji in sankarji pod Mariborsko kočo.**



**Koča „Planinka“ v snegu.**



**Sv. Bolfenk na Pošorju v snegu.**



### **Iz mariborskega narodnega življenja pred pol stoletja.**

Slika nam kaže odbor mariborske »Slovanske čitalnice« okrog l. 1880. (točne letnice žal nismo mogli ugotoviti), sestojec iz vseh tedanjih narodnih veljakov na naši severni meji. Spredaj sede (od leve na desno): dr. F. Radej, L. Herg, dr. B. Glančnik, F. Bindltechner, dr. F. Dominkuš in J. Majejger; zadaj pa stoje: dr. F. Terč, M. Berdajs, P. Simon, dr. J. Krizanič, F. Pavlič, dr. J. Mlakar, J. Rapoc in J. Supan.

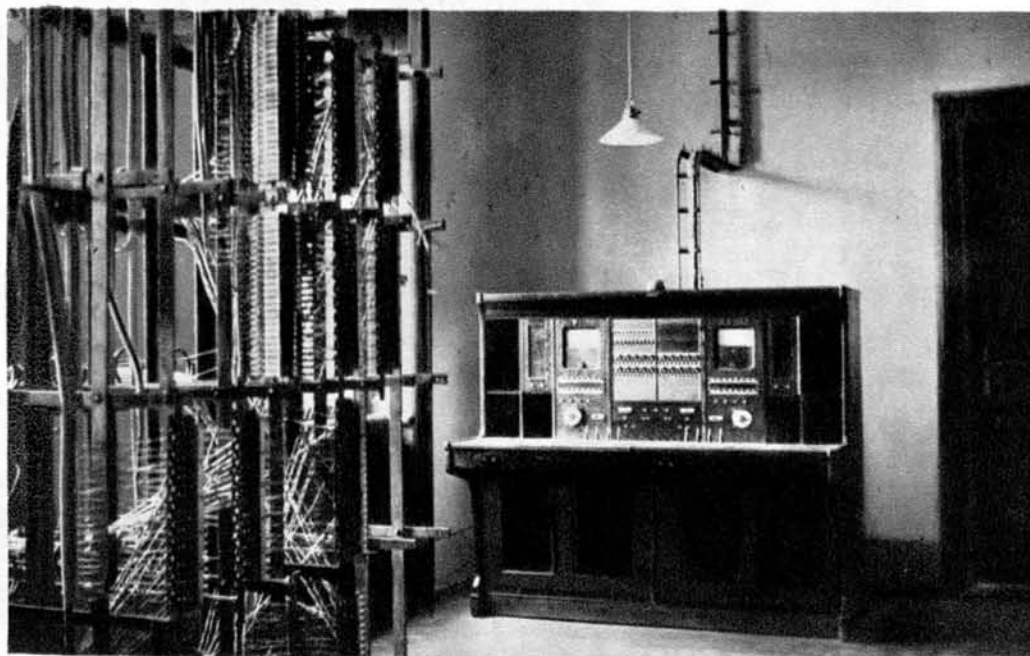
# Nova avtomatična telefonska centrala v Ljubljani

(Glej članek na zadnji strani!)



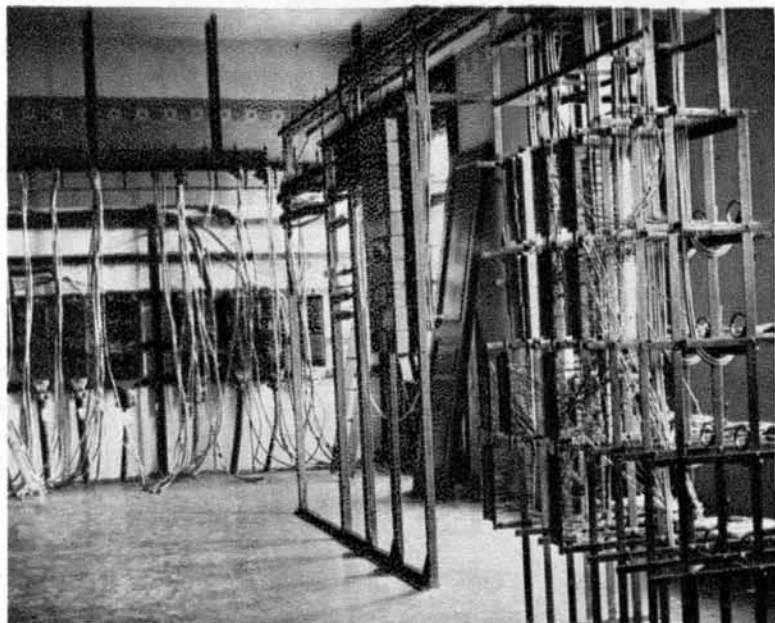
**Alojzij Gregorič**

sedanji ravnatelj poštnega in brzojavnega ravnateljstva za Slovenijo v Ljubljani.

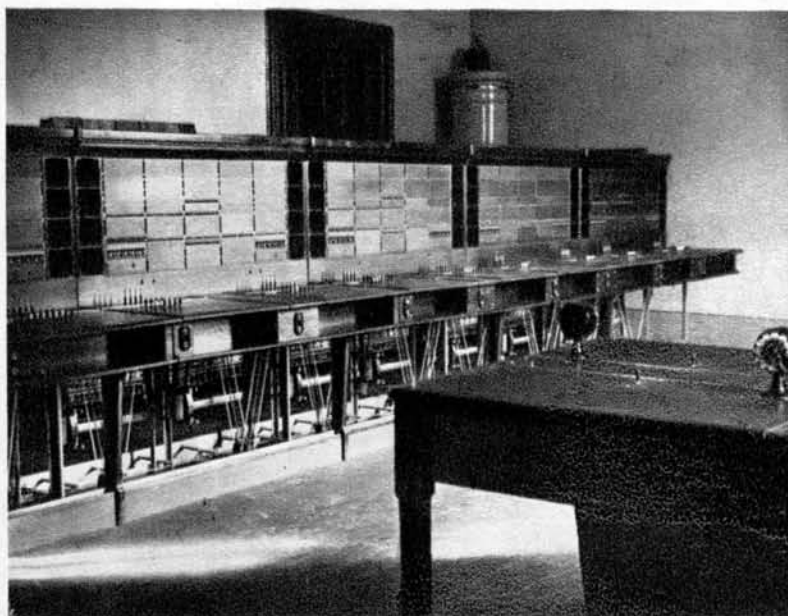


**Dvorana kablov s preiskovalno mizo za lokalni telef. promet.**

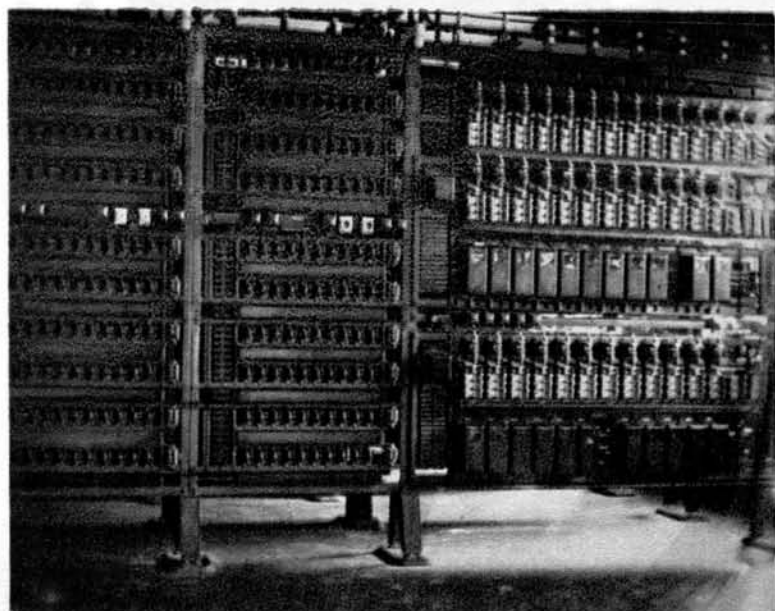
Nova avtomatična telefonska centrala, ki je prva v Jugoslaviji in je bila zgrajena največ po zaslugi ing. Osane (sliko glej v lanskem letniku, št. 37), bo izročena prometu v prihodnjih tednih.



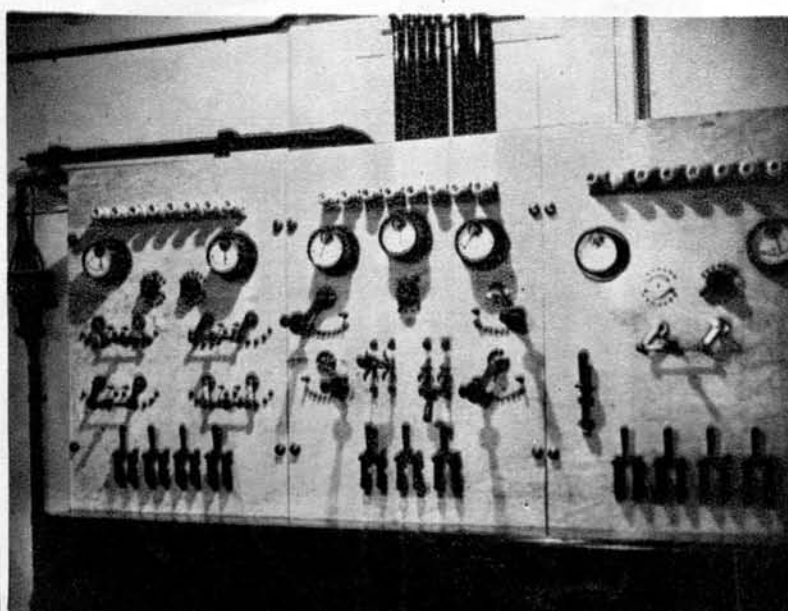
**Dvorana kablov: Preiskovalna dvorana**  
za medkrajevne in lokalne telefonske proge.



**Multipel-prefikalo nove centrale**  
za medkrajevni telefonski promet.



**Del dvorane avtomatične telefonske centrale**  
za 1000 naročnikov, a se lahko dopolni za 2000 naročnikov; doslej jih je prijavljenih okroglo 900.



**Stikalna plošča za polnjenje brzojavnih akumulatorjev.**

(V kleti je še tudi velika množina akumulatorjev.)

## Križem Slovenije



**Ing. Ign. Šega**

ravnatelj južne železnice v p. in odlični železniški strokovnjak, ki pa je tudi postal žrtev bivšega PP režima; umrl je dne 2. t. m.



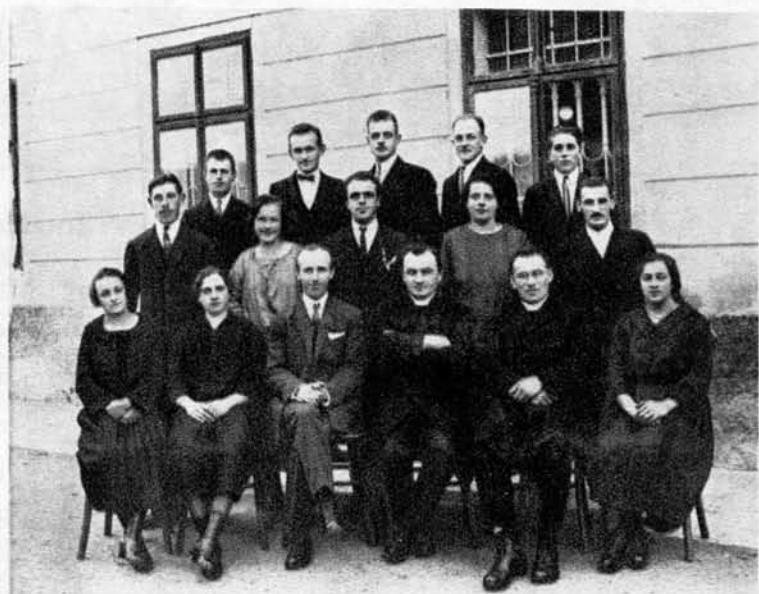
**Udeleženske kmetijsko-gospodinjkega tečaja v Dolu**

pri Hrastniku, ki ga je priredila Orliška zveza in se je z velikim uspehom izvršil od lanske jeseni.



**Z naših otroških dramatičnih odrov:**

Igralci Pečjakove »Kraljičine z mrtvim srcem«, ki so jo igrali učenci in učenke ljudske šole v Sv. Križu pri Kostanjevici dne 16. p. m.



**Cerkveni pevski zbor na Igu**

pri Ljubljani z gg. župnikom Klemenčičem in kaplanom Milavcem v sredini.



**Skupina slovenskih dijakov pri dravski četi**

nehorcev v Ljubljani s poveljnikom poročnikom Grujičem v sredini.



**Tomaž Varl**

zlatomašnik, ki je pred kratkim umrl, star 82 let. Zaradi svoje izredne skromnosti je ostal vse življenje kaplan in je služboval le na Raki celih 37 let.

## Pereat karikatura!

Kdor je v listu karikiran,  
do dna duše je — pikiran.  
(Ljubljanca, Ljubljanca,  
Ljubljanca dolga vas...)

Vsak brez cvetja drugim roža,  
napram sebi je — mimoža!

Kdor brez greha je, napake,  
naj obsoja spake — take!

Karikiran je — pretiran,  
zlepšan — idealiziran!

In Apolon ni Terzites,  
dor je v fraku, ni še — „vitez“!

frakom niso v skladu škornji,  
vidci niso — duhoborni.

Pametneje je — molčati,  
čez smeti pa plahto djati.

Lepše s svetom pač izhajaš,  
če ga hvališ, nič ne grajaš.



Kar je grdega obrni,  
vse na lepo stran prevrni.

Ni pijancev, ni kvartačev,  
srboritih pretepačev.

Nepolirani banditi  
so duhovi plemeniti.

Zaokroženi jilistri  
vse Modrosti so — ministri.

V avtih, peš ino v kočiji  
vsi talenti in ženiji.

Vsi so lepi brez primere!  
Hvali, hvali — ni zamere!

Vse so lepe brez primere,  
bajno krasne še — megere!

Vivat — bela politura!  
Pereat karikatura!  
(Ljubljanca, Ljubljanca,  
Ljubljanca dolga vas...)

### Ljubljanska avtomatična telefonska centrala.

Širša javnost bo gotovo zanimala ob otvoritvi prve avtomatične telefonske centrale v Jugoslaviji, ki se bo vršila koncem tega meseca na glavni pošti v Ljubljani, zgodovina avtomatičnih telefonskih central. Radi tega smo zbrali k današnjim slikam avtomatične telefonske centrale v »Ilustr. Slovencu« nekaj zanimivih zgodovinskih podatkov.

Razni številni izumitelji telefonije so se dlje časa temeljito bavili s poizkusi, kako bi pretvorili preproste ročne telefonistov v telefonskih uradih v mehanizem, ki bi ga vodila električna moč. Ti poizkusi segajo nazaj prav v početke telefonije. Telefonski strokovnjaki so stavili mnogo raznih predlogov, od katerih se je pa dal praktično izpeljati edinole predlog Amerikanca Almona B. Strowgerja.

Kakor mnogo drugih stvari, tako so imeli seveda tudi avtomatično telefonsko centralo najprej Amerikanci. L. 1893., t. j. pred 34 leti, je postavil prvi poizkusni avtomatični telefonski urad Strowger v majhnem mestecu Združenih držav »Indiana«. Ta avtomatična telefonska centrala je obsegala samo 200 naročnikov, in vsak naročnik je bil zvezan po peterih vodih. Pozneje se je pa posrečilo ta aparat in sistem poenostaviti samo na dva zvezna voda.

Brata Ericson in Keith iz Chicaga sta pa to iznajdbo v toliko izboljšala in izpopolnila, da se je dal uporabiti ta sistem z vso potrebno sigurnostjo za 100.000 naročnikov.

V letu 1898. je že vpeljala ameriška vlada ta sistem kot tajno prometno sredstvo med stanovanjem predsednika Združenih držav in pa med njegovimi svetovalci, kakor tudi kot tajno prometno zvezo med vladnimi oblastmi in pa z mestom Washingtonom. V Združenih državah je bilo že l. 1907. čez 40 avtomatičnih telefonskih central, in sicer v Chicagu samemu avtomatična telefonska centrala za 10.000 naročnikov. Danes imajo v istem mestu tudi že drugo

avtomatično telefonsko centralo za 25.000 naročnikov. V Evropi smo dobili prvo avtomatično telefonsko centralo v Berlinu l. 1900., na to v Hildesheimu, Dunaju (ki je bila samo za 200 naročnikov), Londonu, Parizu, Gradcu, Krakovu in Kopenhagnu. Bivša avstro-ogrška monarhija je dobila drugo avtomatično telefonsko centralo v Gradcu leta 1907., tretjo v Krakovu in četrto zopet na Dunaju, katero je pa preprečila l. 1914. svetovna vojna. Tako so Dunajčani dobili veliko moderno telefonsko centralo šele po vojni. V velikih mestih tvori avtomatična centrala govorilno mrežo sama zase v dotičnem krajevnem telefonskem omrežju; zelo dobro se dajo zvezati naročniki, ki imajo zelo živahen medsebojen telefonski promet, ki je omejen na gotove ožje prometne proge n. pr.: banke z njihovimi oddelki, časopisje, špedicije in ostali obrati z številnimi podjetnicami, kakor policijske oblasti, 'gasilni uradi itd. Takšnim naročnikom nudi avtomatična telefonska centrala prednost, da jim je telefon vedno na razpolago, da dobe takoj zvezo, pri kateri je vsaka pomota izključena. Glavno pa je, da nas avtomatična telefonska centrala varuje pred prekinjevanjem ali motenjem ali celo prisluškovanjem kake tretje osebe. Razen tega je pa avtomatična telefonska centrala zvezana obenem z medkrajevno ročno telefonsko centralo, katero vidite na sliki. Vsled tega se zamore naročnik avtomatične telefonske centrale takoj zvezati z naročnikom splošnega telefonskega omrežja in govoriti z daljnimi kraji. V Ameriki je avtomatična telefonija že tako napredovala, da so pri manjšem krajevnem telefonskem omrežju nadomestili vse ročne telefonske centrale z avtomatičnimi. Isto so izvršili tudi leta 1900. v Hildesheimu, kjer je bilo okoli 800 telefonskih naročnikov. Izrabo Strowgerjeve iznajdbe v Ameriki ima »Automatic Electric Compagny« v Chicagu. V Nemčiji je imela izprva ta patent »Deutsche Waffen- und

Munitionsfabrik in Berlin u. Karlsruhe« (Baden).

Jugoslavija dobi torej prvo avtomatično telefonsko centralo šele letos koncem meseca februarja, in to v Ljubljani, prestolici Slovenije. To avtomatično telefonsko centralo je prejela Jugoslavija od tvrdke »Siemens & Halske A. G., Berlin« na račun reparacij. Vsa naročila v Berlinu je vodil osebno najboljši jugoslovanski strokovnjak telefona in brzojava Slovenec g. inž. Marij Osana, sedanjí načelnik telefonskega in brzojavnega oddelka poštnega in brzojavnega ministrstva v Belgradu, kateremu se mora Ljubljana v prvi vrsti zahvaliti za ta velikanski napredek. Namizne in stenske aparate ter male hišne centrale so nabavile druge deloma domače deloma tuje tvrdke; med njimi tudi »Tungsram d. d. — Zagreb«. Celokupna avtomatična telefonska centrala stane okoli 7.000.000 Din. V to vsoto pa ni vštet kabel, ki je tudi sestavni del avtomatične telefonske centrale. V Ljubljani je trase za kabel 15 km, kabla samega pa je od dvožičnega do 450 žičnega okoli 35 km. Dobiček, ki ga bo imela slovenska prestolica od avtomatične telefonske centrale, bo pa v splošnem velik. Prenehale bodo sedaj vse neštete pritožbe proti telefonski centrali.

Poštno in brzojavno ministrstvo name-rava zgraditi tekom nadaljnjih let tako avtomatično telefonsko centralo tudi v Novem Sadu, Sarajevu, Zagrebu, Mariboru in Belgradu.

Pri tej priliki moramo izreči še posebno zahvalo vsemu ljubljanskemu tehničnemu osebju, zlasti pa ravnatelju poštnega in brzojavnega ravnateljstva g. Alojziju Gregoriču, ki je z vso vztrajnostjo podpiral hitro izboljšanje dosedanjega slabega telefonskega prometa pri ljubljanski glavni pošti. — l.